

GAMTOS ATEITIS
PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

NAUJIEŅ LAIŠKIS

2021 m.
IV ketvirtis

Gerb. klientai,

Siunčiame Jums VšĮ „Gamtos ateitis“ IV šių metų naujienlaiškį, kuriame – mūsų naujienos, aktualijos, patarimai ir rekomendacijos apie pakuočių atliekų tvarkymą Jums ir Jūsų verslui.

AKTUALU GAMINTOJAMS IR IMPORTUOTOJAMS

Baigiantis ataskaitiniams 2021 metams artėja pakuočių apskaitos metinių ataskaitų ir aplinkos teršimo pakuotės atliekomis mokesčio deklaracijų FR0524 teikimo terminai. Šiame „Gamtos ateitis“ naujienlaiškyje pakomentuosiu dažniausiai gamintojams ir importuotojams išylančius su ataskaitos ir deklaracijos formavimu ir teikimu susijusius klausimus.

Rekomendacijas
parengė
VšĮ „Gamtos ateitis“
Aplinkosaugos
ekspertė Dalia
Gedgaudienė

PAKUOČIŲ TIEKIMO RINKAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO ORGANIZAVIMO METINĖ ATASKAITA

- Ataskaita suformuojama GPAIS-e, pasibaigus kalendoriniams metams, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų.
- Ne vėliau kaip per 50 kalendorinių dienų ataskaita pateikiama Aplinkos apsaugos agentūros vertinimui (TEIKTI).
- Ataskaita formuojama tik po to, kai visų metų ketvirčių ataskaitų būseną - PATVIRTINTA SUVESTINĖ.

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ SUTVARKYMĄ ĮRODANTYS DOKUMENTAI, PATEIKIAMI „GAMTOS ATEITIS“

- Įrodantys dokumentai pateikiami ne vėliau kaip per 42 dienas nuo kalendorinių metų pabaigos.
- Įrodantys dokumentai išrašomi GPAIS-e, skiltyje GII apskaita-Įrodantys dokumentai.
- GPAIS-e pateiktus Įrodančius dokumentus turėtumėte patikrinti ir priimti paspausdami PERŽIŪRĖTI - PRIIMTI.
- Kai dėl techninių kliūčių GPAIS-e neįmanoma išrašyti Įrodančių dokumentų - išduodami Laikinieji patvirtinimai apie pakuočių atliekų sutvarkymą (siunčiami skanuoti, elektroniniu paštu), kurie vėliau, pašalinus kliūtis, per aplinkos ministro įsakyme nurodytą terminą turi būti sukelti į GPAIS.
- Įrodančiame dokumente nurodomas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas užduotis Jūsų įmonės vardu sutvarkytas (perdirbtas ir/ar panaudotas energijai gauti) pakuočių atliekų kiekis, o ne Jūsų įmonės vidaus rinkai tiekias pakuočių kiekis.
- Įrodančiuose dokumentuose visada nurodomas tik pirminės pakuotės VMI kodas, nepaisant to, toks dokumentas galioja ir antrinei/tretinei pakuotei.

SAVOMS REIKMĖMS SUNAUDOTŲ PAKUOČIŲ ATLIEKŲ SUTVARKYMĄ ĮRODANTYS DOKUMEN- TAI, PATEIKIAMAI ATLIEKŲ TVARKYMO ĮMONIŲ

- Savoms reikmėms supakuotus gaminius naudojantys gamintojai/importuotojai privalo patys INDIVIDUALIAI organizuoti po šių gaminių sunaudojimo įmonėje susidariusių pakuočių atliekų tvarkymą.
- Gamintojas/importuotojas po išpakavimo susidariusias pakuotės atliekas turi priduoti *Turinčių teisę išrašyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus atliekų tvarkytojų* sąraše esančiai atliekų tvarkymo įmonei.
- Iš atliekų tvarkymo įmonės GPAIS-e (jei yra techninių klūčių - laikinąjį dokumentą) gamintojas/importuotojas turi gauti nustatytos formos pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus apie pakuočių atliekų sutvarkymą (perdirbimą/panaudojimą).
- Savoms reikmėms sunaudotoms pakuotėms (visoms medžiagoms) taikoma 80 procentų pakuočių atliekų sutvarkymo užduotis.
- Iš sutvarkytų 80 proc. savoms reikmėms sunaudotų pakuočių atliekų ne mažesnis negu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas procentas (priklausomai nuo pakuotės medžiagos) turi būti perdirbtas (ne panaudotas energijai gauti):

APLINKOS TERŠIMO PAKUOTĖS ATLIEKOMIS MOKESČIO DEKLARACIJA FR0524

- Ataskaitinių (kalendorinių) metų Mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis deklaracija (forma FR0524) pateikiama teritorinei VMI iki sekančių metų vasario 15 d.
- Labai svarbu, kad deklaracija būtų užpildyta remiantis GPAIS-e suformuota Pakuočių tiekimo rinkai ir atliekų tvarkymo organizavimo metine ataskaita, tai yra, kad ataskaitoje ir deklaracijoje pateikti pakuočių kiekiai, kodai, veiklos būdai sutaptų.
- GPAIS-e šiuo metu formuojama nepilna deklaracija.
- Norint deklaracijoje pakuočių atliekų sutvarkymą įrodantį dokumentą paskirstyti ir pirminei, ir antrinei/trečinei pakuotei, įrodančiame dokumente nurodytas sutvarkytas pakuotės atliekų kiekis paskirstomas proporcingai pirminei ir antrinei pakuotei, prie kiekvienos iš šių pakuočių įrašant to paties įrodančio dokumento numerį.

Pakuotės rūšis	Panaudojimo užduotis, proc.	Iš jos perdirbimas ne mažiau, proc.	Iš jos panaudojimas energijai gauti ne daugiau, proc.
Stiklinė pakuotė	80	80	0
Plastikinė pakuotė	80	37	43
PET (polietilenterftalato) pakuotė	80	37	43
Metalinė pakuotė	80	80	0
Kombinuota pakuotė	80	20	60
Popierinė ir kartoninė pakuotė	80	76	4
Medinė pakuotė	80	35	45
Kita pakuotė	80	22	58

APIE PAKUOČIŲ PRISKYRIMĄ PERDIRBAMOMS / NEPERDIRBAMOMS PAKUOTĖMS IR NEPERDIRBAMŲ PAKUOČIŲ APMOKESTINIMO TVARKĄ

POKYČIAI NUO 2022 M.

Pakuotės rūšys	Pakuotės tarifas, Eur / t	Daugkartinės pakuotės ir perdirbamosios vienkartinės pakuotės tarifas, Eur / t	Neperdirbamosios vienkartinės pakuotės tarifas, Eur / t
	2021 m.	Nuo 2022 m.	
Stiklinė pakuotė	225	279	395
Plastikinė pakuotė	618	618	875
PET (polietileno tereftalatas)	618	618	875
Kombinuota pakuotė	900	900	1200
Metalinė (įskaitant aliumininę) pakuotė	186	186	263
Popierinė ir kartoninė pakuotė	125	133	188
Medinė pakuotė	159	189	225
Kita pakuotė	299	299	423

Apskaičiuojant mokesčio už neperdirbamąsias pakuotes sumą, bus vertinama, ar įvykdyta joms nustatyta panaudojimo energijai gauti užduotis – iš naudojimo užduoties dydžio atėmus perdirbimo užduoties dydį.

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR (AR) PERDIRBIMO UŽDUOTYS:

Pakuočių atliekų pavadinimas	Naudojimas ir (ar) perdirbimas	Užduotis (procentais), atsižvelgiant į tiktų LR vidaus rinkai pakuočių kiekį, 2021 m.		Užduotis (procentais), atsižvelgiant į tiktų LR vidaus rinkai pakuočių kiekį, 2022 m.	
Stiklinė pakuotė	Perdirbimas	65		67	
Plastikinė, įskaitant PET, pakuotė	Naudojimas, iš jo perdirbimas	50 / 37		65 / 55	
Kombinuota pakuotė	Perdirbimas ar kitoks naudojimas	25 / 20		30 / 25	
Metalinė pakuotė	Perdirbimas	54	Metalinės (juodųjų metalų pakuotės)	54	
			Metalinės (aliuminio) pakuotės	54	
Popierinė ir kartoninė pakuotė	Naudojimas, iš jo perdirbimas	80 / 76		85 / 80	
Kita pakuotė	Naudojimas, iš jo perdirbimas		45 / 22		
Medinė pakuotė	Naudojimas, iš jo perdirbimas		45 / 35		

Daugiau informacijos rasite [čia](#).

POKYČIAI NUO 2025 M.

Skatinant gamintojus ir importuotojus rinkai tiekti tik perdirbamąją pakuotę, nuo 2025 m. pakuočių atliekų panaudojimas energijai gauti (deginimas) nebebus laikomas pakuočių atliekų tvarkymo užduoties vykdymu.

Pereinamasis laikotarpis iki 2025 m.

Pereinamuoju laikotarpiu (iki 2025 m.) mažesnę mokesčio sumą valstybei mokės tie neperdirbamąsias pakuotes rinkai tiekiantys gamintojai ir (ar) importuotojai, kurie organizuos ir finansuos tokių pakuočių atliekų tvarkymą ir turės tai įrodantį dokumentą. Jeigu tokių pakuočių atliekų gamintojo ir (ar) importuotojo vardu bus panaudota energijai gauti ne mažiau kaip panaudojimo energijai gauti užduotis, nustatyta tokios medžiagos pakuotėms, mokestis bus skaičiuojamas tik už neįvykdytą perdirbimo užduotį. (pvz., 2022 m. mokestiniam laikotarpiui, plastikinių neperdirbamų pakuočių atveju – už 55 proc. skaičiuojant nuo tiekto rinkai tokių pakuočių kiekio, jei bent 10 proc. panaudota energijai gauti).

Jei gamintojo ir (ar) importuotojo vardu panaudotas energijai gauti kiekis bus mažesnis nei nustatyta pagal užduotį, mokestis bus skaičiuojamas už neįvykdytą perdirbimo užduotį, pridedant tą dalį panaudojimo energijai gauti užduoties, kuri neįvykdyta. Pvz., jei panaudota energijai gauti 6 proc. gamintojo tiekto rinkai plastikinių neperdirbamų pakuočių kiekio, mokestis bus skaičiuojamas už 55 proc. + 4 proc. skaičiuojant nuo tiekto rinkai tokių pakuočių kiekio.

Jeigu gamintojo ir (ar) importuotojo vardu visai nebus panaudota energijai gauti jo tiekty rinkai neperdirbamų pakuočių atliekų, mokestis tokiam gamintojui ir (ar) importuotojui bus skaičiuojamas už visą jo rinkai pateiktą neperdirbamų pakuočių kiekį.

Kaip apibrėžiama perdirbamoji ir neperdirbamoji pakuotė?

Primename, kad pagal Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymą perdirbamąja pakuote laikoma pakuotė, kuri pagaminta taip, kad ją sudarančias medžiagas būtų galima perdirbti į produktus, atitinkančius ES ar tik Lietuvoje jiems taikomus standartus, arba ją sudarančias medžiagas būtų galima biologiškai suskaidyti taip, kad didžioji pagaminto komposto dalis galėtų skaidytis į anglies dioksidą, biomasę ir vandenį.

Arba pakuotė, kurios atliekas perdirba atliekų perdirbėjai Lietuvoje arba ES perdirbėjai, kuriems tokias mūsų šalyje surinktas pakuočių atliekas perdirbti atveža Lietuvos atliekų eksportuotojai (t. y. pakuočių atliekų perdirbėjai ir eksportuotojai iš sutvarkymą įrodančius dokumentus turinčių teisę išrašyti [Tvarkytojų sąrašo](#)).

Neperdirbamąja laikoma pakuotė, kuri, tapusi atlieka, gali būti naudojama tik energijai gauti arba tik šalinama. Pakuočių atliekų tvarkytojų duomenimis, perdirbti tinkamos homogeniškos, iš vienos rūšies medžiagos pagamintos pakuotės.

Kas priskiriama prie perdirbamų pakuočių?

Pakuočių atliekų tvarkytojų duomenimis, perdirbti tinkamos homogeniškos, iš vienos rūšies medžiagos pagamintos pakuotės. Atsižvelgus į tai, perdirbamosiomis laikytinos pakuotės, pagamintos iš vienos iš šių medžiagų: stiklo (GL), popieriaus ar kartono (PAP), plieno (FE), aliuminio (ALU), polietilentereftalato (PET), aukšto tankumo polietileno (HDPE), žemo tankumo polietileno (LDPE), polivinilchlorido (PVC), polipropileno (PP), polistireno (PS), medžio ar kamštinės medžiagos (FOR), medvilnės ar džiuto (TEX).

Kas nepriskiriama prie perdirbamų pakuočių?

Perdirbamosiomis nelaikytinos pavojingoms medžiagoms arba mišiniams supakuoti naudojamos pakuotės, kurios dėl sąlyčio su šiomis medžiagomis turi būti tvarkomos (šalinamos, sudeginamos) kaip pavojingosios atliekos (pvz., cheminių medžiagų, kurioms pagal REACH reglamentą taikoma autorizacija, prekinė pakuotė), siekiant išvengti šių medžiagų likučių patekimo į aplinką.

Daugiasluoksnės, iš kelių medžiagų pagamintos ir kombinuotos pakuotės dažniausiai yra neperdirbamos, sunkiai perdirbamos ar jų perdirbimas labai brangus. Todėl jų atliekos dažniausiai naudojamos energijai gauti.

Pagrindimas dėl daugiasluoksnių plastikinių ar kombinuotų pakuočių priskyrimo perdirbamosioms pakuotėms Norėdami pagrįsti, kad jų tiekiamos rinkai daugiasluoksnės plastikinės pakuotės, pvz., pagamintos iš kelių rūšių plastikų (ženklinamos OTHER 7), ar kombinuotos pakuotės, pvz., pagamintos iš plastiko ir aliuminio (ženklinamos kombinuotų pakuočių kodu 82), ar pagamintos iš kartono ir plastiko sluoksnių (ženklinamos kombinuotų pakuočių kodu 81), gali būti priskiriamos

perdirbamoms, gamintojai ir (ar) importuotojai privalės:

- turėti dokumentus, pagrindžiančius, kad jų tiekiamos rinkai pakuotės atitinka Europos Sąjungoje ir (ar) Lietuvos Respublikoje taikomų standartų LST EN 13430 ar LST EN 13432 reikalavimus, ir (arba)
- kreiptis į pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančius dokumentus išrašančius perdirbėjus ir eksportuotojus ir kaip įrodymą turėti iš jų gautus raštiškus atsakymus, kad tokios rūšies pakuočių atliekos perdirbamos Lietuvoje ar išvežamos perdirbti į kitas ES šalis.

Neturint pagrindžiančių dokumentų

Jeigu gamintojas ir (ar) importuotojas neturi dokumentų, pagrindžiančių, kad jų tiekiamos rinkai pakuotės atitinka Europos Sąjungoje ir (ar) Lietuvos Respublikoje taikomų standartų LST EN 13430 ar LST EN 13432 reikalavimus arba dokumentų iš minėtų atliekų tvarkytojų apie galimybę perdirbti pakuočių atliekas – tokias pakuotes gamintojas ir (ar) importuotojas turėtų identifikuoti kaip neperdirbamąsias pakuotes.

Žr. žemiau – rasite vizualinį pavyzdį (su 100 t. plastiko pakuočių) dėl taršos mokesčio apskaičiavimo.

Kilus klausimų kviečiame kreiptis į LR Aplinkos ministeriją, taip pat į mūsų Aplinkosaugos ekspertę Dalią Gedgaudienę, kontaktais: [+370 698 22 548](tel:+37069822548) / dalia.gedgaudiene@gamtosateitis.lt.

NUO KITŲ METŲ MOKĖSIME SKIRTINGUS MOKESČIUS UŽ PERDIRBAMAS IR NEPERDIRBAMAS PAKUOTES

Ateinančių metų naujovė ir prievolė gamintojams ir importuotojams – mokestinis pakuočių diferencijavimas į perdirbamas ir neperdirbamas pakuotes. Gamintojai ir importuotojai 2022 metus sutiks su ūgtelėjusiomis pakuočių naudojimo ir perdirbimo užduotimis ir padidėjusiais mokesčiais už aplinkos taršą.

Kaip sako advokatų kontoros „AAA Law“ partnerė, advokatė Ema Būtėnienė, praktiškai tai reiškia, kad gamintojams ir importuotojams, pasirinkusiems tiekti rinkai neperdirbamas pakuotes, teks išaugusi mokestinė našta.

VšĮ „Gamtos ateitis“ vadovas Karolis Šiaudkulis sako, kad tvarumu savo veiklą grindžiančios įmonės yra susirūpinusios, jog skirstymas į perdirbamas ir neperdirbamas pakuotes mokestiniuose įstatymuose gali likti deklaratyviu bei neturinčiu jokios esminės įtakos švariai aplinkai.

Visą straipsnį [skaitykite čia](#).

Seminaras „Nauji reikalavimai pakuočių tiekimo į rinką ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemoje“

Kaip ir kasmet, VšĮ „Gamtos ateitis“ gruodžio 1 d. organizavo praktinį seminarą supakuotų gaminių gamintojams ir importuotojams, savo klientams. Šių metų seminario tema buvo – „Nauji reikalavimai pakuočių tiekimo į rinką ir pakuočių atliekų tvarkymo sistemoje“.

Seminaro metu ypatingas dėmesys buvo skiriamas teisės aktų pakeitimams pristatyti, supažindinti su gamintojų ir importuotojų laukiančiais iššūkiais 2022-2025 m. Taip pat – apžvelgti pakuočių apskaitos GPAIS-e praktinius aspektus, dažniausiai pasitaikančias klaidas ir kitus aktualius klausimus.

Nuotolinį seminarą stebėjo per 400 dalyvių. Pranešėja – VšĮ „Gamtos ateitis“ aplinkosaugos ekspertė Dalia Gedgaudienė – sulaukė daug klausimų, susijusių su pokyčiais nuo artėjančių metų. Tai rodo, kad artėjantys pasikeitimai pakuočių atliekų tvarkymo srityje nuo artėjančių naujųjų metų gamintojams ir importuotojams kelia daug klausimų ir žada naujų iššūkių. Seminaro įrašus pagal skirtingas pranešimų temas dar galite atsisiųsti, spausdami šią nuorodą: <https://bit.ly/3edDi3O>

Dėl taršos mokesčio apskaičiavimo

(*konkretus pavyzdys su 100 t. plastiko pakuočių atliekų)

2021 m. užduotis – Plastikinei, įskaitant PET, pakuotei – 50 proc., iš kurių ne daugiau kaip 13 proc. gali būti panaudota energijai gauti

Pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotis, atsižvelgiant į tiekų Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pakuočių kiekį (nepriklausomai, ar pakuotė perdirbama / neperdirbama):

(*konkretus pavyzdys su 100 t. plastiko pakuočių atliekų)

Ne mažiau kaip 37 proc. šio kiekio (t.y. 37 t.) – perdirbimui

37%

13%

Iki 13 proc. šio kiekio (t.y. 13 t.) – energijai gauti

2022 m. užduotis – Plastikinei, įskaitant PET, pakuotei – 65 proc., iš kurių ne daugiau kaip 10 proc. gali būti panaudota energijai gauti

Pakuočių atliekų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotis, atsižvelgiant į tiekų Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pakuočių kiekį (pakuotė diferencijuojama į **perdirbamąją** ir **neperdirbamąją**).

(*konkretus pavyzdys su 100 t. plastiko pakuočių atliekų)

Ne mažiau kaip 55 proc. (t.y. 55 t.) – perdirbimui

55%

10%

Iki 10 proc. šio kiekio (t.y. 10 t.) – energijai gauti

PERDIRBAMA PAKUOTĖ:

Gamintojas/importuotojas turi turėti dokumentus, įrodančius kad ne mažiau kaip 65 proc. į vidaus rinką išleistų plastikinių pakuočių atliekų buvo sutvarkyta, kad būtų atleistas nuo aplinkos teršimo pakuotės atliekomis mokesčio. Iš to kiekio ne daugiau kaip 10 proc. atliekų gali būti panaudota energijai gauti, likę 55 proc. atliekų turi būti perdirbti.

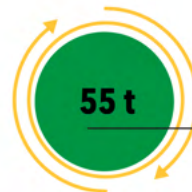
NEPERDIRBAMA PAKUOTĖ:

Gamintojas/importuotojas turi turėti dokumentus, įrodančius kad ne mažiau kaip 10 proc. į vidaus rinką išleistų plastikinių pakuočių atliekų buvo panaudota energijai gauti, kad būtų dalinai atleistas nuo aplinkos teršimo pakuotės atliekomis mokesčio. Kadangi neperdirbamosios pakuotės atliekų neįmanoma perdirbti, lieka neįvykdyta pakuočių atliekų perdirbimo užduotis (55 proc.), už kurią gamintojas/importuotojas privalės sumokėti aplinkos teršimo pakuotės atliekomis mokestį.

Mokama pakuočių tvarkymo organizacijai už pakuočių atliekų sutvarkymą / įrodančių dokumentų išrašymą:

Už 10 tonų šio kiekio bus suteikiami įrodantys dokumentai

Už 55 tonas šio kiekio reikės susimokėti taršos mokestį

(*konkretus pavyzdys su 100 t. plastiko pakuočių atliekų)

Jeigu pavedimo davėjui bus suteikta įrodančių dokumentų už 5 tonų į vidaus rinką išleistos neperdirbamos pakuotės atliekų sutvarkymą – tada bus privaloma sumokėti taršos mokestį už 60 tonų, jeigu už 1 toną į vidaus rinką išleistos neperdirbamos pakuotės atliekų sutvarkymą – tada bus privaloma sumokėti taršos mokestį už 64 tonų pakuočių kiekio.

Nuo 2025 metų – pasibaigus pereinamajam laikotarpiui – mokestis gamintojui ir (ar) importuotojui bus skaičiuojamas už visą jo rinkai patiektą neperdirbamų pakuočių kiekį.

SVARBU:

Teikiant 2022 m. planuojamus tiekti vidaus rinkai pakuočių kiekius Organizacijai, gamintojai ir importuotojai turės išskirti perdirbamos ir neperdirbamos pakuotės kiekius (pagal pakuočių medžiagą).

„ATEITIES PAKUOTĖS“ KLUBAS JAU VIENIJA 30 NARIŲ

„Prie šiais metais įsteigto „Ateities pakuotės klubo“ veiklos jau prisijungė 32 įmonės, kurios aktyviai dalijasi savo sukaupta patirtimi ir ekspertine informacija su kitais verslais. Tarp klubo narių – gėrimų gamintojai, maisto pramonės, statybinių medžiagų, pakuočių gamybos ir kitų sektorių bendrovės.

*Diana Ramanauskaitė,
VŠĮ „Gamtos ateitis“ viešinimo ir
marketingo vadovė*

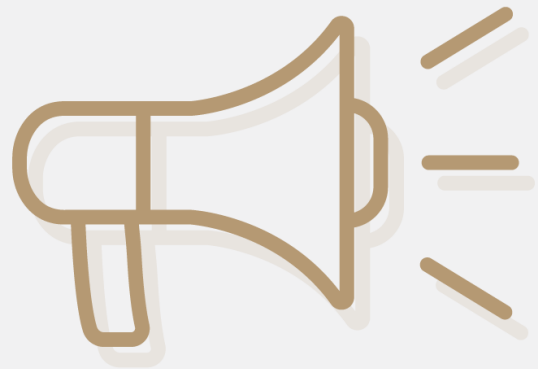
„Ateities pakuotės klubas“ – tai VŠĮ „Gamtos ateitis“ iniciatyva, kurios tikslas – skatinti Lietuvos gamintojus ir importuotojus naudoti tvaresnes pakuotes, dalytis gerosiomis praktikomis šioje srityje ir Lietuvos versle bei visuomenėje ugdyti ekologinį sąmoningumą. Šio klubo pamatas – tvirtas įsitikinimas, kad ateities verslas – tai tvarus verslas, atsakingas visuomenei ir aplinkai, savo veiksmais aktyviai prisidedantis sprendžiant planetos iššūkius.

Klubo nariai

Kartu su „Ateities pakuotės klubo“ nariais šiais metais sukūrėme naują rubriką „Verslo žinių“ naujienų portale, kurioje dalinamės ekspertine informacija apie tvarias pakuotes. Rubrika vadinasi „Ateities pakuotė – tvari pakuotė?“, kviečiame užsukti ir rasti sau aktualios informacijos – [čia](#).

DAR NESATE KLUBO NARYS?

KVIEČIAME PRISIJUNGTI

Kviečiame Jūsų įmonę tapti Klubo nariais ir prisijungti prie bendruomenės, kurią sieja kilnus tikslas. „Ateities pakuotės klubo“ veikla apima narių ekologinių iniciatyvų viešinimą ir dalijimąsi ekspertinėmis žiniomis apie tvaresnes pakuotes, o tai leidžia sklandžiau prisitaikyti prie pokyčių ir sutaupyti lėšų, reikalingų pakuočių atliekų tvarkymui.

Tapę Klubo nariais gausite naudingos ekspertinės informacijos pakuočių tema, kartu su kitais nariais ieškosite aplinkai draugiškesnių pakuočių sprendimų ir išplėsite pažinčių ratą.

Jei nuspręsite tapti Klubo nariais, kviečiame užpildyti [Klubo narystės aplikacijos formą](#). Narystė Klube yra nemokama.

Norint tapti klubo nariu, turite mums kokių nors klausimų, kurie padėtų priimti sprendimą, lauktume Jūsų laiško ar skambučio.

Tel. nr.
+370 626 24059

El. paštas
apk@gamtosateitis.lt

Jau esate narys ir turite mums pasiūlymų ar klausimų? Taip pat bet kada galite kreiptis į mus.

TVARUS VERSLAS

PER TVARIUS SPORTO RENGINIUS – Į VISUOMENĖS SĄMONINGUMĄ

Kiekvienas renginys – nuo verslo konferencijų iki sporto varžybų – palieka pėdsaką ir tam tikrą taršą. Todėl kartu su Europos Sąjungos žaliuoju kursu, Jungtinių tautų iniciatyvomis ir bendra aplinkos tausojimo banga pasaulyje, tvarūs renginiai tampa viena iš svarbių kryptių, padedančių prekių ženklams išsiskirti ir tapti konkurencingais. O sporto renginiai, kurie sutraukia itin didelę susidomėjusių žmonių auditoriją, jau tampa ir svarbia scena – juose galima perduoti ne tik aistros laimėti jaudulį, bet ir visuomenei svarbią tvarumo žinią.

Visą straipsnį [skaitykite čia](#).

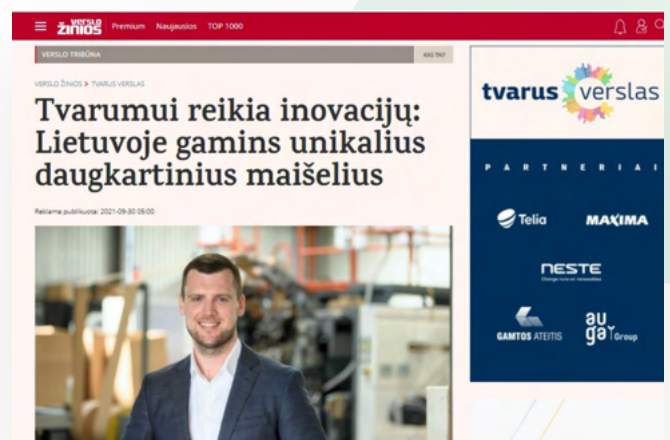
TVARUMO PRINCIPŲ VADOVAUTIS NUO IDĖJOS IKI ĮGYVENDINIMO

Aplinkai draugiškų maišelių gamintoja UAB „Bagfactory“ kartu su Kauno technologijos universiteto (KTU) mokslininkais sukūrė unikalų sprendimą ir dar šiemet pradės gaminti daugkartinius maišelius, kurių gamybai panaudoti perdirbti PET buteliai. Naujas sprendimas ne tik padės geriau panaudoti rūšiuojamas atliekas, bet, tikimasi, prisidės mažinant vienkartinį plastiko maišelių vartojimą, kuris bent jau Lietuvoje vis dar išlieka rekordiniu.

K. Šiaudkulis: „Džiaugiamės, galėdami visuomenei pristatyti mūsų klientų sėkmės istorijas, įkvepiančius kaitai verslo pavyzdžius, kai jų veikloje tvarumas rodo pažangą ir tikslą sukurti aplinkai draugiškesnius produktus, reikalaujančius mažiau išteklių, funkcionalesnius arba galinčius tarnauti žymiai ilgiau. Daugelį metų vartojimą augino mūsų

komfortabilumo poreikiai, todėl buvo kuriami produktai, kurių gamyboje naudojamos įvairiausios – ir neperdirbamos – medžiagos. Kai šiandien, iš kasmet pasaulyje pagaminamų 300 mln. tonų plastiko gaminių maždaug trečdalis išmetama vos panaudojus, bet kuri galimybė sumažinti šiuos skaičius tvaresnėmis arba daugkartinėmis alternatyvomis yra tik sveikintina”.

Visą straipsnį [skaitykite čia](#).

DEPOZITINIAI DAUGKARTINIAI KAVOS PUODELIAI – JAU GREITAI

Jau kitąmet vienoje iš kavinių tinklo „Vero cafe“ pardavimo vietų bus išbandomi depozitiniai daugkartiniai kavos puodeliai, kuriuos pirkėjai, įsigydami kavą, galės išsinešti su savimi už simbolinį mokestį ir bet kada grąžinti. Apie šį mūsų klientų – kavinių tinklo „Vero cafe“ – projektą, kurį pandemija privertė kuriam laikui nukišti į stalčių, tačiau jo įgyvendinimas būtinas – [skaitykite](#).

NAUJIENOS

BIOPLASTIKO IŠRADĖJAI PASITELKIA GAMTOS IŠTEKLIUS – NUO ALYVUOGIŲ KAULIUKŲ IKI ŽUVŲ KAULŲ

Šiandien skamba neįtikėtina, kad plastikas buvo išrastas siekiant sumažinti natūraliųjų išteklių – medienos, uolienu ir metalo – naudojimą. Niekas nenumatė, kad 1950-ųjų plastiko revoliucija po šimtmečio sukels neatitaisomą žalą gamtai. Visgi plastiko masiškas vartojimas turi priežasčių – rasti tvirų ir panašias savybes turinčių alternatyvų yra sunki užduotis. Dalijamės naujausiais atradimais, kuriuos vysto startuoliai ir mokslo laboratorijos, tikėdamosi sukurti gamtą tausojančias plastiko alternatyvas.

Perdirbime tik 9 procentus per 75 metus susidariusių plastiko atliekų

Patvarumas, lengvas pritaikomumas ir mažos gamybos sąnaudos yra pagrindinės plastiko savybės, dėl kurio jį naudojame kone kiekviename žingsnyje. Į plastiko butelius pilstome geriamą vandenį, plastiko induose saugome maistą, vilkime poliesterio ir nailono drabužiais, plastiko įrankius ir reikmenis naudojame buityje, medicinoje ir pramonėje.

Nenuostabu, kad nuo 1950 iki 2015 metų sugeneravome 6,3 mlrd. plastiko atliekų, iš kurių perdirbame tik 9 procentus. Kitos plastiko atliekos atsidūrė sąvartynuose, iš jų upėmis pasiekė vandenynus. Daugiausiai šio plastiko buvo gaminta iš naftos. Šių produktų molekulinė struktūra tokia, jog jie suyra tik per kelis šimtmečius.

Bioplastikas suyra per kelis mėnesius, tačiau tam reikia pramoninio būdo

Tuo tarpu bioplastikas, priešingai, kuriamas iš atsinaujinančių išteklių. Nors dauguma šių naujų „plastiko“ rūšių turi tą pačią molekulinę struktūrą kaip ir iš naftos išgautas plastikas, jų polimerai natūraliai skyla ir suyra kompostavimo aikštelėse. Tai reiškia, kad taršos „grandinė“ net nespėja užsikurti. Bioplastiko gamintojai tiki, jog būtent tokia plastiko rūšis gali tapti kertine žiedinės ekonomikos dalimi.

„Visgi tai nereiškia, kad bioplastiko pakuotę galima palikti gamtoje lyg obuolio graužtuką. Tiesa yra tokia, kad biologiškai iriams plastikams suskaidyti prireiks aukštesnės

temperatūros nei yra gamtoje arba tai užtruks žymiai ilgesnį laiko tarpą. Tad suskaidymą suirimą dažniausiai galima padaryti tik pramoniniu būdu ar pramoniniuose kompostavimo įrenginiuose, kai plastiko temperatūra bus pakelta bent iki 50 laipsnių karščio temperatūros. Jei bioplastikas atsidurs vandenyne, jis kenks lygiai taip pat, kaip naftos pagrindu pagamintas plastikas“, – komentuoja VšĮ „Gamtos ateitis“ Aplinkosaugos ekspertė Dalia Gedgaudienė.

Alyvuogių kauliukų ir saulėgražų lukštų granulės naudojamos baldų ir automobilių pramonėje

Gaminant alyvuogių aliejų, išgaunamas šalutinis produktas – alyvuogių kauliukai, kurie gali tapti bioplastiko žaliava. Turkų startuolis „Biolive“ iš alyvuogių sėklų kuria bioplastiko granules, kurios suyra per metus. Šio plastiko aktyvioji sudėtinė dalis yra oleuropeinas, polifenolių junginys, kuris patraukė mokslininkų dėmesį ir dėl sveikatinančių savybių. Stiprus antioksidantas bioplastikui suteikia patvarumo, o pasiekus kompostavimo stadiją, skatina tokio plastiko irimą.

Alyvuogių kauliukų granulių pritaikomumas gamyboje yra labai paprastas: granulės gamyboje taikomos taip pat, kaip identiški produktai iš naftos. Plastiko gamintojams nereikia keisti ar kurti naujų procesų, pakanka pakeisti žaliavą. Be to, gamybos kaštai sumažėja iki 90 procentų.

Dar tvirtesnį pažadą dėl visiškai suyrančio plastiko duoda saulėgražų lukštų granulės gaminantis vokiečių startuolis „Golden Compound“. Jų teigimu, toks bioplastikas yra visiškai perdirbamas, ypač jų „žalioji“ bioplastikas, kurį vartotojai gali visiškai perdirbti namų sąlygomis. Iš saulėgražų lukštų plastiko „liejama“ beveik viskas – nuo ofiso baldų, perdirbamų transporto priemonių iki daiktadėžių.

Kepinių pakuotėms – bioplastikas iš žuvų atliekų ir dumblių

Siekdami transformuoti kuo didesnę organinių atliekų įvairovę, bioplastiko kūrėjai atsigręžia net į žuvininkystės atliekas. Vien Didžiojoje Britanijoje per metus susikaupia iki 500 tūkst. tonų žuvų atliekų.

Britų kompanija „Marina Tex“ atrado būdą, kaip žuvų odos ir žvynų atliekas apjungus su raudonaisiais dumbliais,

sukurti biologiškai skaidžią plastiko alternatyvą. Iš jos gaminamos kepinų ir sumuštinių pakuotės. Nėgana to, šis plastikas yra tvirtesnis nei įprastas, ir tai paneigia įsisenėjusius mitus, jog bioplastikas yra nepakankamai patvarus. Šią žaliavą sukūrusi studentė sako, kad ją išradimo paieškoms įkvėpė žuvų odos ir žvynų paslankumas, tvirtumas ir lankstumas.

Audinis iš grybienos ilgai pakeis sintetinę „veganišką odą“

Atsparumu pasižymi ir iš grybienos išgauta žaliava. „Reishi“ yra vienas iš pirmųjų prekės ženklų, bioplastiko gamybai pasitelkiančių grybus. Iš grybienos pagaminta korėta mikrostruktūra atkartoja gyvūnų odos kolageno struktūrą, yra atspari vandeniui ir gali visiškai pakeisti odą ar sintetiką.

Kai kurie Europos prabangos prekės ženklai įtraukė šią žaliavą į savo gamybos grandinę. Manoma, kad ilgai pakeis žaliava iš grybienos gali visiškai pakeisti vadinamąją „veganišką odą“, kuri, nepaisant pavadinimo, gaminama iš netvaraus plastiko.

„Šiai dienai sunku tvirtai pasakyti, ar bioplastikas ilgai pakeis visą plastiką. Nepaisant kelių išimčių, biologiškai suyrusių pakuočių žaliavos yra brangesnės, gamybos technologija sudėtingesnė. Gamybos procesai dar nėra iki galo išvystyti globaliai, tad prognozuoti būtų sudėtinga. Tačiau kasmet atsiranda naujų išradimų, kurie paneigia dalį mūsų pirminių įsitikinimų“, – apibendrina D. Gedgaudienė.

VšĮ „Gamtos ateitis“ Aplinkosaugos ekspertė priduria, kad vien plastiko planetos neišgelbės. Svarbiausia išlieka atsakingas vartotojų elgesys, gebėjimas tinkamai tvarkyti atliekas, sąmoninga nuostata gamtos atžvilgiu ir mokymasis sukurti mažiau atliekų.

IŠMANIOSIOS TECHNOLOGIJOS ŽADA PROVERŽI PERDIRBANT PLASTIKĄ

Šiandien pasaulyje perdirbama vos 10% plastiko. Barjerą galėtume įveikti, plastiko pakuotes pradėję žymėti skaitmeniniais „vandens ženklais“. Atliekoms pasiekus rūšiavimo konvejerį, aukštos rezoliucijos stebėjimo kameros atpažintų ir nuskaitytų ant pakuočių esančius ženklus, o tai leistų jas tiksliai išrūšiuoti ir perdirbti. Tokią plastiko perdirbimo ateitį žada „Alliance to End Plastic Waste“ ir Europos prekių ženklų asociacijos sukurta inovacija.

Naujuoju išradimu tikimasi keleriopai didinti plastiko perdirbimo apimtį

Projekto autorių tikėjimą idėja išduoda jos pavadinimas HolyGrail2.0. Kaip viduramžiais tikėta, jog gyvenimą pratęs atrastas Šventasis Gralis, taip dabar tikimasi, kad „vandens ženklai“ gali turėti revoliucinės įtakos plastiko perdirbimo rezultatams.

„Mes, dirbantys plastiko perdirbimo sektoriuje, gerai žinome šią problemą – dalis plastiko pakuočių yra neperdirbama todėl, kad yra pagamintos iš kombinuoto plastiko arba iš tinkamai neidentifikuoto plastiko. Daug vilčių dedame į išmaniųjų technologijų pagrindu kuriamus sprendimus, nes tik apjungę gerus rūšiavimo įpročius ir skaitmeninius išradimus, galėsime pasiekti didesnių plastiko perdirbimo apimčių“, – sako pakuočių atliekų tvarkymo VšĮ „Gamtos ateitis“ Aplinkosaugos ekspertė Dalia Gedgaudienė.

Plastiko žymėjimas vandens ženklais netrukdytų kitoms funkcijoms

Vandens ženklais išmargintas plastikas netrukdytų kitoms pakuočių atliekamoms funkcijoms, nes žmogaus akiai šie ženklai būtų nematomi. Juos atpažintų tik skaitmeninės kameros „akis“, kuri pagal ženklo tipą nustatytų plastiko rūšį ir tolesnį jo naudojimą. Kameros akies jautrumas vandens ženklams pakankamai didelis – konvejeriui judant 3 m/s greičiu, ji geba nuskaityti pašto ženklo dydžio žymą, kuriose nurodyta, iš kokio plastiko yra pagaminta pakuotė. Prieš kelis mėnesius vandens ženklais pažymėto plastiko perdirbimas buvo pradėtas testuoti Danijoje, Amagerio miesto tyrimų centre pusiau industrinėmis sąlygomis. Vėliau testai bus pradėti Vokietijoje ir Prancūzijoje laboratorinėmis ir industrinėmis sąlygomis. Testų metu bus vertinama, kiek ir kaip plastiko žymėjimas keičia perdirbimo rezultatus: ar kamera geba nuskaityti visus ženklus ant slenkančio konvejerio ir ar teisingai identifikuota plastiko rūšį.

Išradimą bus galima pritaikyti rūšiuojant plastiką namuose

Ilgainiui šiuo išradimu žmonės galėtų naudotis ir namuose, kai telefonu nuskaitytą vandens ženklus, gautų instrukciją dėl pakuotės rūšiavimo. Tai jiems padėtų priimti teisingą sprendimą, į kokį konteinerį mesti išrūšiuotas atliekas.

„Atliekų rūšiavimas reikalauja įgūdžių, jie susiformuoja ne iš karto. Kaip kitose gyvenimo srityse sėkmingai pasitelkiame išmaniąsias programėles, taip jų pagalba galėtume palengvinti ir atliekų rūšiavimą namuose“, – komentuoja VšĮ „Gamtos ateitis“ ekspertė D. Gegaudienė.

Vienas iš šiuo metu testuojamos inovacijos autorių – tai 80 organizacijų vienijanti asociacija „Alliance to End Plastic Waste“, siekianti mažinti plastiko vartojimą ir plastiko atliekų apimtį visoje planetoje.

UŽSTATO SISTEMOS PLĖTIMAS VARTOTOJUS PAVERS „ŠIUKŠLIŲ IŠVEŽĖJAIŠ“

Šių metų gruodžio 16 dieną LR Seimas jau ketvirtą kartą grįš prie pasiūlymo išplėsti stiklo taros užstato sistemą, į ją įtraukiant stipriųjų alkoholinių gėrimų taros rinkimą. Ekspertai įspėja, kad toks žingsnis sugadins dvi gerai veikiančias – užstato ir atliekų rūšiavimo – sistemas, o vartotojus, kurie yra patenkinti dabartine rūšiavimo sistema, pavers „šiukšlių išvežėjais“.

Vartotojai yra patenkinti dabartine rūšiavimo sistema

Kaip teigia pakuočių atliekų tvarkymo VšĮ „Gamtos ateitis“ direktorius Karolis Šiaudkulis, vienas svariausių argumentų prieš užstato sistemos keitimą – tai vartotojų pasitenkinimas dabartine rūšiavimo sistema.

„Šių metų pradžioje atlikome visuomenės nuomonės tyrimą, klausdami gyventojų, kiek juos tenkina rūšiavimo sistema. Beveik du trečdaliai apklaustųjų teigė manantys, kad pakuočių atliekų rūšiavimo sistema jų gyvenvietėje yra patogi ir tinkamai sutvarkyta. Be to, iš tyrimo rezultatų akivaizdu, kad rūšiavimo sistema yra nepatenkinti tie, kurie nerūšiuoja – t. y., tie, kurie ją nesinaudoja. Tuo tarpu net 92 proc. visada ir dažnai rūšiuojančiųjų gyventojų mano, kad rūšiavimo sistema yra sutvarkyta“, – komentuoja K. Šiaudkulis.

Beveik 95 proc. šalies gyventojų jau dabar rūšiuoja

Kaip sako VšĮ „Gamtos ateitis“ direktorius, prieš imdamiesi tokių pokyčių, turime atsižvelgti ir į augantį rūšiuojančių gyventojų skaičių – žmonės domisi rūšiavimu, atsakingai jo imasi namuose ir darbo vietoje.

„Beveik visi – net 95 procentai – tyrimo dalyvių atsakė rūšiuojantys atliekas, o pusė respondentų teigė atliekas rūšiuojantys visada. Žmonės rūšiavimui labiausiai motyvuojama noras prisidėti prie aplinkos tausojimo ir klimato pokyčių stabdymo, trečiasis jų motyvas – tai patogi rūšiavimo sistema. Tad gyventojų edukacija ir atliekų tvarkytojų įdirbis, kuriam reikėjo laiko ir pastangų, duoda akivaizdžių rezultatų. Inicijuojami sistemos pokyčiai lengva ranka nubrauktų visa, ką iki šiol sukūrėme“, – komentuoja K. Šiaudkulis. Šiuo metu Lietuvoje veikia 400 tūkst. konteinerių, į kuriuos buvo investuota 8 mln. eurų. Ne vienoje šalies savivaldybėje investuota į naujus, talpesnius ir patogesnius konteinerius, kuriais gyventojai įgudo kasdien naudotis.

Įgyvendinus pokyčius, gyventojų namai virs atliekų rūšiavimo sandėliais

Iš konteinerinės sistemos ruošiamasi išimti trečdalį visų pakuočių, kuriuos būtų surenkamos per depozito sistemą. Tai reiškia, kad gyventojai turės kaupti stiklo tarą namuose, kol ją savarankiškai nuveš iki taromatų.

„Kai klausi žmonių, o kaip tau patiktų, jei reikės visą sunkią stiklo tarą rūšiuoti namie, rasti jai vietą, vėliau sukrauti į automobilį ir nugabenti iki taromatų, jie tokios minties kratosi. Taromatai plastiko tarai yra patogūs, tačiau daugeliui ši patirtis nėra maloni dėl panaudotos taros kvapų, nors patys taromatai valomi ir prižiūrimi“, – sako ekonomistė, Lietuvos prekybos įmonių asociacijos direktorė Rūta Vainienė.

Sklandžiai veikianti sistema negali būti apkrauta naujomis funkcijomis be pasekmių

R. Vainienės teigimu, visuomenė yra klaidinama, teigiant, jog užstato sistemos pokyčiai būtų labai nereikšmingi. Dabartiniai taromatai yra netinkami inicijuojamai plėtrai, todėl tektų keisti visą iki šiol sukurtą užstato sistemos infrastruktūrą.

„Argumentuojama, kad praplečiant užstato sistemą naujų pakuočių rinkimu, bus įtraukta tik „šiek tiek“ naujovių į puikiai veikiančią mechanizmą. Tačiau užmirštama, kad tas „šiek tiek“ yra mega dydžio virsmas importuotojams, gamintojams ir atliekų tvarkytojams: viską, kas šiuo metu sistemoje puikiai veikia, reikės perdaryti. Juo labiau, kad visa grandinė – nuo gamintojo iki atliekų tvarkytojo – šiuo metu yra prisiderinę prie jau veikiančios sistemos“, – sako ekonomistė, Lietuvos prekybos rūmų asociacijos direktorė Rūta Vainienė.

R. Vainienės teigimu, pokyčiai planuojami tuomet, kai užstato sistema puikiai funkcionuoja, nėra nei susikompromitavusi, nei nusidėvėjusi. LR Aplinkos ministerijos užsakyta atlikta studija parodė, jog užstato sistemos plėtra kainuotų 120 mln. eurų.

„Nėra taip, kad sklandžiai ir beveik pavyzdingai veikianti sistema gali būti apkrauta naujomis funkcijomis be pasekmių sistemos dalyviams ir vartotojams. Pokyčiai, kuriuos dabar inicijuoja Seimas, gali būti daromi ne kas penkerius metus, o kas 20 metų“, – aiškina R. Vainienė.

Tokia užstato sistema, kuria yra renkama plastiko ir stiklo tara, Europos mastu yra įgyvendinta tik Suomijoje. Čia visos stiklo pakuotės surenkamos tik per taromatus, ir tokią sistemą sukūrę suomia, remdamiesi savo patirtimi, nerekomenduoja jos diegti.

„GAMTOS ATEITIS“ IR „ŠVARŲS MIESTAI“

Puiki proga – pasidomėti apie ekologiją ir inovacijas tvarumo srityje – žiūrėti reportažus iš tvarių Lietuvos miestų ir verslo įmonių – „Lietuvos ryto“ televizijoje, laidoje „Švarūs miestai“, šeštadieniais – 11 val.

Žiūrėti „Švarūs miestai“ laidą:

Žiūrėti

Prisijunkite prie „Gamtos ateities“ sekėjų LinkedIn ir pirmieji sužinokite naujienas apie tvarią ateitį.

in

Kelionė link tvaros ekonomikos prasideda nuo mažų žingsnių. Dažnai jie lieka nepastebėti. Mūsų „LinkedIn“ paskyra yra vieta, kurioje dalijamės pasaulio ir Lietuvos įmonių tvarumo istorijomis. Joje diskutuojame šiais klausimais:

- Ar įmanoma atsisakyti netvarei pakuočių?
- Kaip žengti pirmuosius žingsnius link tvaresnės pakuotės?
- Kokia yra žiedinės ekonomikos ateitis?

Atliekų rinkimo ir perdirbimo procese pritaikę **#gamification** principus, galime tikėtis 3x didesnio žmonių įsitraukimo! Skaitmeniniai žaidybiniai sprendimai sukuria trūkstantį grandį – sąsają tarp faktų žinojimo ir iš to kylančią elgseną. Nors visi žinome dėl taršos kylančius scenarijus, ne visuomet sausainių **#pakuotę** nunešame iki rūšiuojamų atliekų šiukšliadėžės. Kodėl? Nes stokojame čia ir dabar patiriamą **#paskatinimo** už teisingą veiksmą. Už motyvaciją atsako seniausiai susiformavusios smegenų dalys, kurios impulsyviai reaguoja į akimirksniu patiriamą pasitenkinimą. Mokslininkai tik kelis metus tyrinėja, kaip žaidybinimas gali skatinti mūsų įsitraukimą į rūšiavimą ir **#perdirbimą**. Principai, kuriais jie rekomenduoja remtis kuriant naujus sprendimus:

- Grįžtamasis ryšys
- Apdovanojimas
- Pasiekimų skaičiavimas
- Rungtyniavimas su kitais

Tarp kelių jau sukurtų sprendimų – mūsų kaimynų latvių **WinGo Deposit** depozito sistema, kuri atpažįsta perdirbamas **#pakuotes** iš plastiko, kartono ar kitų medžiagų. Vartotoją, atnešusį pakuotes, sistema apdovanoja skaitmeniniais „depozito“ pinigais ir taškais. Penkiose šalyse, tarp jų ir Lenkijoje, veikianti **Tropa Verde** platforma vartotojus už perdirbimui atneštas pakuotes taip pat apdovanoja „žvaigždutėmis“, kurias jie gali keisti į paslaugų ar prekių nuolaidas.

Tačiau pirmuosius žaidybinimo žingsnius galime žengti be programėlių. Galbūt pradžioje pakaktų ofiso rungtynių ir rūšiavimo komandų subūrimo?

ŽAIDYBINIAI PRINCIPAI, SKATINANTYS RŪŠIUOTI IR PERDIRBTI:

- Grįžtamasis ryšys
- Apdovanojimas
- Pasiekimų skaičiavimas
- Rungtyniavimas su kitais

Šiandien perdirbama tik 10% plastiko. Barjerą galėtume įveikti, [#plastiko](#) pakuotes pradėję žymėti skaitmeniniais „vandens ženklais“. Atliekoms pasiekus rūšiavimo konvejerį, aukštos rezoliucijos stebėjimo kameros atpažintų ir nuskaitytų ant pakuočių esančius ženklus. Tai leistų jas tiksliai išrūšiuoti ir perdirbti.

Plastiko žymėjimo „vandens ženklais“ sprendimą rugsėjį ėmėsi testuoti [Alliance to End Plastic Waste](#) drauge su [AIM - European Brands Association](#). Atliekant testus Danijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje laboratorinėmis ir industrinėmis sąlygomis, bus vertinama, kiek ir kaip [#plastiko](#) žymėjimas keičia plastiko perdirbimo rezultatus.

Projekto autorių tikėjamą idėją išduoda jos pavadinimas HolyGrail2.0. Kaip viduramžiais tikėta, jog gyvenimą pratęs atrasta Šventasis Gralis, taip dabar tikimasi, kad „vandens ženklai“ gali turėti revoliucinės įtakos plastiko perdirbimo rezultatams.

Vandens ženklais išmargintas plastikas netrukdytų kitoms pakuočių atliekamoms funkcijoms, nes žmogaus akiai šie ženklai būtų nematomi. Juos atpažintų tik skaitmeninės kameros „akis“, kuri pagal ženklo tipą nustatytų plastiko rūšį ir tolesnį jo naudojimą.

Ilgainiui šiuo išradimu žmonės galėtų naudotis ir namuose, kai telefonu nuskaitytų vandens ženklus, gautų instrukciją dėl pakuotės rūšiavimo.

Mums ši iniciatyva labai patinka, nekantriai lauksime jos rezultatų.

[Skaitykite išsamiau >](#)

Valgoma sultinio pakuotė, pagaminta iš žirnių baltymų – šią naują vartotojų testui netrukus pateiks britų [Gousto](#) drauge su [University of Cambridge](#) technologijų bendrove [Xampla](#).

Vystant unikalią ir novatorišką [#pakuotę](#), prireikė 15 metų tyrimams, o galutinio produkto sukūrimui – vienerių metų bendradarbiavimo.

Pirmoji pasaulyje pakuotė iš žirnių yra kuriama specialiu būdu konstruojant ir džiovinant lakštus iš žirnių baltymų medžiagos. Šie organinės kilmės lakštai pasižymi tomis pačiomis savybėmis kaip [#plastikas](#), todėl išlaiko maisto skonio ir funkcines savybes.

Inovaciją pritaikiusi [Gousto](#) yra Didžiojoje Britanijoje populiaraus maisto gaminimo būdo tiekėja, kai vartotojams maisto produktai pristatomi receptų „dėžutėse“. Jose supakuojami tie produktai, kurie yra reikalingi pirkėjo pasirinktam receptui.

Manoma, kad įdiegus šią inovaciją, per metus bendrovei pavyks atsisakyti iki 17 tonų [#plastiko](#) pakuočių.

Testavimo fazėje žirnių baltymų lakštų pakuotė pakeis kombinuotas sultinių kubelių pakuotes. Pirkėjai galės pasirinkti vieną iš dviejų pakuočių – organiską arba įprastą plastikinę. Kurį rinktumėtės jūs?

[Išsamiau apie šią naują skaitykite >](#)

University of Oxford parengta 2021 m. ataskaita rodo, jog 80% vandenynuose esančio **#plastiko** atkeliauja iš Azijos upių. Filipinai, trečia pagal dydį taršos šalis, reaguoja į plastiko krizę ir turi rimtą įrankį: plastiko butelius ir maisto pakuotes transformuoja į **#statybines** medžiagas.

The Plastic Flamingo surenka atliekas, jas apdoroja ir lieja į lentas bei stulpus, vadinamus „eko mediena“. Ji naudojama statant atramas, aptvarus ir laikinus būstus nukentėjusiems nuo stichinių nelaimių.

Ši eko mediena yra yra 100% perdirbta iš **#plastiko** atliekų, ji nepūva ir yra lengvai prižiūrima.

Filipinų vyriausybė neturi aiškos strategijos, kaip kovoti su plastiko krize, kurią dar labiau apsunkino Covid-19 pandemija. Todėl partnerystei kviečia pavienės kompanijas, tarp jų ir **The Plastic Flamingo**.

Su šia inovatyvia kompanija bendrauja ir kelios nevyriausybinių programos dėl eko medienos panaudojimo stichinių nelaimių zonose. Pasirodo, iš vandenynų surinktas plastikas gali išgelbėti vandenynų stichijų nualintas teritorijas!

[Daugiau apie tai skaitykite >](#)

Penktasis Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos susitikimas **#UNEA 5.2**, kuris įvyks 2022 metų vasarį, bus lemiamas priimančią sprendimą dėl tarptvyriausybinių derybų, priartinančių pasaulinį susitarimą dėl **#plastiko** mažinimo.

Pritarimą pasauliniam susitarimui išreiškė 2 milijonai žmonių, pasirašiusių viešą peticiją, 119 vyriausybių ir 80 tarptautinių prekės ženklų.

Ekspertai teigia, kad be pasaulinio susitarimo neišjudėsime iš sąstingio taško. Dešimtmečiais augęs vienkartinio **#plastiko** naudojimas buvo pasiekęs piko viršūnę, antrus metus iš eilės ši trajektorija pamažu krinta žemyn.

Dabar mūsų tikslas: iki 2025 metų vienkartinio plastiko naudojimą sumažinti 20%, lyginant su vartojimu 2018 metais.

Tokias išvadas ir gaires pateikė **UN Environment Programme** ir **Ellen MacArthur Foundation** 2021 metų ataskaitoje apie pasaulinį įsipareigojimą mažinti **#plastiko** vartojimą.

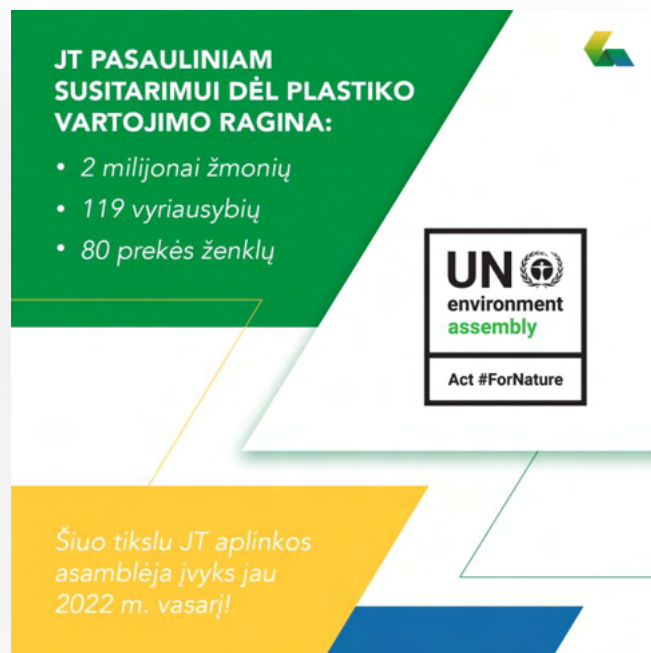
Šįmet įsipareigojimas mažinti vienkartinio plastiko naudojimą tapo prievole 63 prekės ženklams ir prekybininkams, prisijungusiems prie trečius metus veikiančios **#GlobalCommitment** programos. Tikimasi, kad naujoji prievolė padės kasmet gamyboje išvengti 8 milijonų vienkartinio **#plastiko** tonų.

Pagrindinis būdas, siekiant pokyčio – vienkartinio plastiko keitimas perdirbamu plastikumu. Tai nemenkas iššūkis – šiuo metu **#GlobalCommitment** nariai naudoja mažiau nei 2% perdirbamo plastiko pakuočių.

Ataskaitos autoriai įspėja, kad **#perdirbamas** plastikas – tik sprendimo dalis, ir ji neišsprendžia visų plastiko problemų. Turime galvoti ne tik apie tai, kaip vienkartinį plastiką pakeisti perdirbamu. Ne ką mažiau svarbu rasti būdų, kaip atsakyti kuo daugiau **#vienkartinio** plastiko produktų.

Be to, ataskaitoje teigiama, kad nepakanka tokių savanoriškų iniciatyvų kaip **#GlobalCommitment**. Reikalingas atskiras JT susitarimas dėl plastiko **#taršos**, kuris padėtų visai industrijai ir vyriausybėms judėti link pokyčių reikiamu greičiu!

[Išsamiau apie metines tendencijas skaitykite >](#)

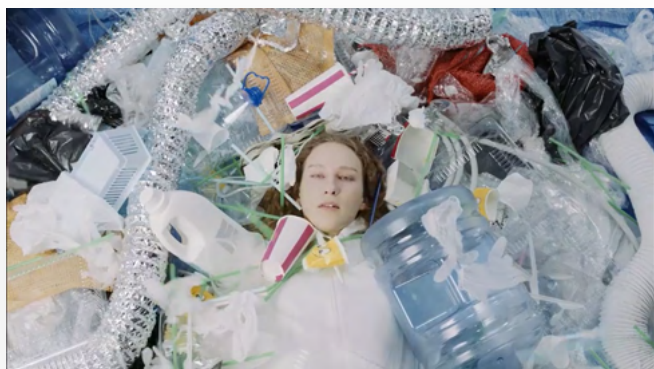
Skaitykite dar daugiau tvarių naujienų mūsų „LinkedIn“ paskyroje! Spauskite čia:

in

EDUKACIJA

Gruodį TV ekranuose startavo mūsų socialinė reklaminė kampanija. Nes mes tikime, kad gamta turi ateitį! Galime ją pakeisti: nemiegokim, tausokim, panaudokim dar kartą, rūšiuokim.

[Žvilgt >](#)

Pagal metų pradžioje išsakytą poreikį, savivaldybės aprūpintos „Gamtos ateities“ užsakymu pagamintais stalo žaidimais vaikams, nuo 6-erių metų. Tikimasi, kad vaikai, žaisdami šį stalo žaidimą vaikų darželiuose, mokyklose, dar geriau išmoks rūšiuoti pakuočių atliekas bei dar labiau tausoti, saugoti gamtą.

ŠV. KALĖDOS BE POPIERINIŲ ATVIRUKŲ – IŠŠŪKIS AR GALIMYBĖ?

Tikriausiai nei vienas iš mūsų nenorime dar labiau teršti gamtą Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų laikotarpiu. Pasirodo, mes tai darome net nenorėdami, kai artimuosius ir draugus sveikiname popieriniais atvirukais, kurie, atlikę vienkartinę funkciją, virsta sunkiai perdirbamomis atliekomis. Vien JAV gyventojai kasmet švenčių proga išsiunčia 7 mlrd. popierinių atvirukų, Jungtinėje Karalystėje šis skaičius siekia 150 mln. Vėl „Gamtos ateitis“ kviečia iššūkiui ir vietoj popierinio sveikinimo siūlo pasinaudoti vienu iš jos sukurtų elektroninių žinučių.

Puošnūs ir blizgūs atvirukai dažniausiai yra neperdirbami

„Atvirukai gaminami taip, kad pirmiausiai atliktų estetinę funkciją. Jų gamyboje vis dar naudojamas sunkiai perdirbamas popierius. Perdirbimą dar labiau apsunkina dažai, rašalai, blizgučiai, kitos dizaino detalės ir klijai, kuriais jos tvirtinamos. Dažnu atveju puošnus šventinis atvirukas yra visiškai neperdirbamas, geriausiu atveju – sunkiai perdirbamas ir atsiduria mišrių atliekų konteineryje. Tikrai verta susimąstyti, ar trumpas džiaugsmas, kurį patiriame gavę tokį sveikinimą, yra vertas tolesnių pasekmių mūsų aplinkai“, – sako pakuočių perdirbimo pakuočių atliekų tvarkymo Vėl „Gamtos ateitis“ viešinimo ir rinkodaros vadovė Diana Ramanauskaitė.

Dabartinės tvarumo problemos dar buvo toli ateityje, kai XIX a. viduryje buvo sukurtas pirmasis pasaulyje kalėdinis atvirukas. Jo autoriumi yra laikomas seras Henry Cole, britų muziejaus „Victoria & Albert Museum“ įkūrėjas, kai 1856 m. šiuo tikslu užsakė kalėdinę iliustraciją.

Laikai keičiasi, turime reaguoti ir keisdami savo įpročius. D. Ramanauskaitės teigimu, pirmas žingsnis link tvaresnių Šv. Kalėdų ir žiemos švenčių – tai sąmoningas tvarių kalėdinių atvirukų, eglių papuošimų ir dovanų popieriaus pasirinkimas.

„Jei visgi šventiniu laikotarpiu sulaukiame popierinių sveikinimų, pasistenkime juos prieš išmetant paruošti taip, kad jie tiktų perdirbimui: nuo kartono nulupkime priklijuotą dekorą detales ir blizgius papuošimus. Jei visas atviruko plotas nėra nudažytas cheminiais dažais, tikėtina, kad taip paruoštas atvirukų atliekas bus galima perdirbti“, – pataria D. Ramanauskaitė.

E. atvirukai – galimybė perduoti sveikinimą ir paskatinimą tausoti gamtą

Popierinių atvirukų išmetimas laikantis rūšiavimo taisyklių – mažesnė blogybė nei jų metimas į mišrių šiukšlių konteinerį. Tačiau galime sąmoningai apsispręsti visiškai nenaudoti popierinių sveikinimų ir taip nedaryti jokių kompromisų.

„Norėdami paskatinti žmones rinktis e. atviruką vietoj spausdinto, sukūrėme šmaikščią ir šiltą skaitmeninių atvirukų seriją, kurioje sau tinkamą sveikinimą ras kiekvienas. Tokiu atviruku artimiesiems ir draugams perduodame dvi žinutes – šventinį sveikinimą ir paskatinimą saugoti gamtą. Galbūt tokiu būdu artimuosius paskatinsime į naujų įsipareigojimų sąrašą, kurį daugelis ruošiasi sausio pradžioje, įtraukti užduoti tausoti aplinką ir rūšiuoti atliekas. Juk kalėdiniu laikotarpiu visi norime padaryti bent vieną gerą darbą“, – idėja dalijasi D. Ramanauskaitė.

Atsisiųsti e. atvirukus kviečiame Vėl „Gamtos ateitis“ svetainėje >

Kasmet sunaudojamu dovanų popieriumi galime apjuosti Žemę 9 kartus

Kalėdinis tvarumo iššūkis neapsiriboja tik popierinių atvirukų atsakymu. Mūsų atsakomybė dėl gamtos taršos (arba švaros) atsispindi ir mūsų pasirinkimuose šventinio interjero ar dovanų dekorų sprendimuose. Skaičiuojama, kad vien Jungtinėje Karalystėje kasmet dovanų įvyniojimui sunaudojama virš 345 tūkst. km popieriaus – tiek, kiek reiktų Žemę apjuosti 9 kartus. Vertinant mums artimesniais masteliais, tai reiškia, kad kiekviena šeima sunaudoja vidutiniškai 4 dovanų popieriaus rulonus.

„Jeigu nepradėsime pokyčių nuo savo šeimos ir juos atidėliosime vis kitiems metams, ilgalaikio rezultato nepasieksime. Pirmiausiai turime pradėti nuo savęs – savo namų, kiemo, draugų, vaikų darželio, mokyklos ar darbovietės. Tuo tikslu dalijamės keliais lengvai įgyvendinamais patarimais, kurie ne tik padės tausoti aplinką, bet ir neišaugins šventinio biudžeto, o svarbiausia – suburs šeimą ar draugus bendrai veiklai“, – ragina D. Ramanauskaitė.

DVYLIKA VŠĮ „GAMTOS ATEITIS“ PATARIMŲ, KAIP TVARIAI SUTIKTI ŠVENTES

- Siųsti e. atvirukus vietoj popierinių
- Įsigyti eglutę vazone ir pavasarį ją persodinti (savo, artimųjų ar draugų kieme)
- Puošti eglutę natūraliais papuošimais: kankorėžiais, džiovintais augalais, meduoliais
- Įsigyjant dovanas, atsisakyti papildomų maišelių ar dėžučių
- Nepakuoti dovanų arba pakuoti į daugkartinius medžiaginius maišelius
- Šeimoje įgyvendinti dovanų apsikeitimo idėją vietoj dovanų „pilies“ kiekvienam
- Blizgias sintetines girliandas keisti džiovintų augalų ar meduolių girliandomis
- Pasiūti daugkartinio naudojimo nykštukų kepures vaikams
- Rinktis natūralaus vaško žvakes
- Atidžiai suplanuoti šventėms reikalingą maistą, kad nereiktų išmesti likučių
- Pasidalinti maisto gaminimo funkcijas: po vieną patiekalą nuo vieno šeimos nario
- Dovanoti ne daiktus, o savo laiką kitam!

**VŠĮ „GAMTOS ATEITIS“ JUMS LINKI
SMAGIŲ IR TVARIŲ ŠVENČIŲ!**

GAMTOS ATEITIS

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

DRAUGAUKIME

Mus galite sekti ir LinkedIn socialiniame tinkle

Dar daugiau įdomių temų, naujovių apie pakuočių atliekų sektorių, atsakingą ir tvarų vartojimą, žiedinės ekonomikos principus ir kitas temas, kurios gali būti įdomios ne tik gamintojams / importuotojams bet ir mums, kiekvienam, galinčiam asmeniškai prisidėti prie pokyčių aplinkosaugos srityje.

gamtosateitis.lt